

7 Notes
Konservatorski

Konserwacja XXI wieku

Biblioteka Narodowa

Biblioteka Narodowa
Dział Ochrony i Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych

Konserwacja XXI wieku

Biblioteka Narodowa
Warszawa 2003

Komitet Redakcyjny:

prof. dr hab. Adam Manikowski (przewodniczący),
prof. dr hab. Alicja B. Strzelczyk,
prof. dr hab. Krzysztof Zamorski,
prof. dr hab. Bronisław Zyska

Redakcja:

Barbara Drewniewska-Idziak (redaktor naczelny),
Irena Łoś-Stembrowicz, Władysław Sobucki, Maria Woźniak

Opracowanie merytoryczne

Joanna Gregorczyk

Opracowanie techniczne i łamanie komputerowe

Katarzyna Niewczas

Streszczenia w języku angielskim

Katarzyna Diehl

Projekt okładki i kart tytułowych

Ryszard Kryśka

Na okładce fragment pieczęci przed i po konserwacji

CIP — Biblioteka Narodowa

Konserwacja XXI wieku / [red. Barbara Drewniewska-Idziak
(red. nacz.) et al. ; oprac. merytor. Joanna Gregorczyk] ;
Biblioteka Narodowa. Dział Ochrony i Konserwacji Zbiorów
Bibliotecznych. - Warszawa : BN, 2003. - (Notes
Konserwatorski ; 7)

ISBN 83-7009-537-2

ISSN 1509-5681

Biblioteka Narodowa • Warszawa 2003

Opracowanie i druk:

Wydawnictwo Biblioteki Narodowej

al. Niepodległości 213, 02-086 Warszawa

Spis rzeczy

Od Redakcji 9

I. Polityka ochrony zbiorów

Dariusz Drewniacki

Międzynarodowe Centrum Szkolenia Ochrony Ludności i Dóbr
Kultury w Krakowie jako forma upowszechniania
Międzynarodowego Prawa Humanitarnego 11

Konrad Panoszewski

Działalność konserwatorska w archiwach państwowych 21

Jacek Grochowski

Trwały zapis. Technologia i egzekucja (rzecz o normach i ich
stosowaniu) 25

Maria Woźniak, Donata Rams

Aktualne tendencje ochrony i konserwacji zbiorów
bibliotecznych 46

II. Metody restauracji zbiorów

Łucja Brzeżycka

Problem zabezpieczania i konserwacji pieczęci lakowych
w aspekcie zabezpieczania dużego zespołu archiwaliów
(archiwalia Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Książnicy
Cieszyńskiej) 69

Anna Szlasa-Byczek

Konserwacja autografów Karola Szymanowskiego 82

III. Stan zachowania zbiorów

Jerzy Andrzejewski

O dokumentacji konserwatorskiej inaczej 86

Stanisław Dunin-Borkowski

O obowiązkach bibliotekarza 94

Halina Nowikowa

Dokumentacja systemu dozoru ekologicznego magazynów bibliotecznych (tłum. Witold Adamiec) 97

Władysław Sobucki

O właściwe pojmowanie słowa „dopuszczalne” przy opisywaniu warunków przechowywania zbiorów 107

Władysław Sobucki, Donata Rams, Joanna Pudlis, Danuta Jarminska

Ocena metodą stanfordzką stanu zachowania księgozbioru z XIX i XX w. w Bibliotece Narodowej – sprawozdanie końcowe 110

IV. Metody i technologie ratowania zbiorów

Donata Rams

Wpływ niektórych zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na zbiory biblioteczne 131

Donata Rams

Lasery i nowe techniki w konserwacji obiektów zabytkowych 163

Ewa Rosowska

Mikrofilmowanie w archiwach państwowych 173

Adam Wójciak, Halina Rosa, Izabella Kielczewska, Ewa Sikorska, Marek Sikorski

Ocena zmian w układzie chromoforowym papierów historycznych poddanych kopiowaniu kserograficznemu 180

V. Metody ratowania zbiorów z XIX–XX w.

Bożena Orłowska, Joanna Ważyńska

Pierwsze doświadczenia zabezpieczania zbiorów XIX- i XX-wiecznych w Bibliotece Narodowej metodą laminacji Filmoplastem R firmy Neschen 194

VI. Ochrona polskich zbiorów poza granicami kraju

Irena Łoś-Stembrowicz

Mikrofilmowanie rękopisów z Muzeum Adama Mickiewicza
w Paryżu przez pracowników Biblioteki Narodowej 198

Anna Milewicz

Geneza powstania Muzeum Księży Marianów w Fawley Court
pod Londynem 203

Janina Wielowiejska

Współpraca Zakładu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych
Biblioteki Narodowej z Muzeum Księży Marianów w Fawley
Court w ramach pomocy konserwatorskiej 208

VII. Ratowanie zbiorów zniszczonych podczas powodzi

Ewa Potrzebnicka, Donata Rams

Pomoc Biblioteki Narodowej po katastrofalnej powodzi
w Czechach 213

VIII. Konferencje, kursy, warsztaty

Barbara Wagner

Ochrona dziedzictwa kulturowego w Unii Europejskiej –
sprawozdanie z międzynarodowego kursu „Science and
Technology of the Environment for Sustainable Protection of
Cultural Heritage” (Londyn, 8–19 kwietnia 2002 r.) 220

Katarzyna Garczewska

Konferencja i warsztaty „Zabezpieczanie, przechowywanie
i konserwacja materiałów fotograficznych” (Kraków,
9–11 maja 2002 r.) 224

Tomasz Łojewski

Konserwacja w projektach badawczych Unii Europejskiej
(Kraków, 16–18 maja 2002 r.) 228

Janina Wielowiejska

Informacja o międzynarodowym sympozjum ARSAG (Paryż,
27–30 maja 2002 r.) 231

Irena Łoś-Stembrowicz

Ochrona wspólnego dziedzictwa europejskiego. Seminarium naukowe i prezentacja wyników projektu mikrofilmowania zabytków piśmiennictwa z polsko-niemieckiego pogranicza kulturowego (Warszawa, 3 czerwca 2002 r.) **238**

Ewa Stachowska-Musiał

Aktualne tendencje ochrony zbiorów bibliotecznych i archiwalnych. Ogólnopolskie warsztaty konserwatorskie (Warszawa, 13–14 czerwca 2002 r.) **241**

Dariusz Drewniacki

Międzynarodowe sympozjum naukowe „Upowszechnianie Międzynarodowego Prawa Humanitarnego w państwach Europy Środkowej” (Kraków, 21–24 listopada 2002 r.) **246**

Leszek Gałęzewski

„Konserwacja czy restauracja” (Kórnik, 25 listopada 2002 r.) **250**

Ewa Potrzebnicka

Realizacja Programu Błękitnej Tarczy (Warszawa, 10 grudnia 2002 r.) **253**

Noty o autorach 259

WKŁADKA

fot. 1-10

Łucja Brzeżycka

Problem zabezpieczania i konserwacji pieczęci lakowych w aspekcie zabezpieczania dużego zespołu archiwaliów (archiwalia Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Książnicy Cieszyńskiej)

fot. 11-12

A. Szlasa-Byczek

Konserwacja autografów Karola Szymanowskiego

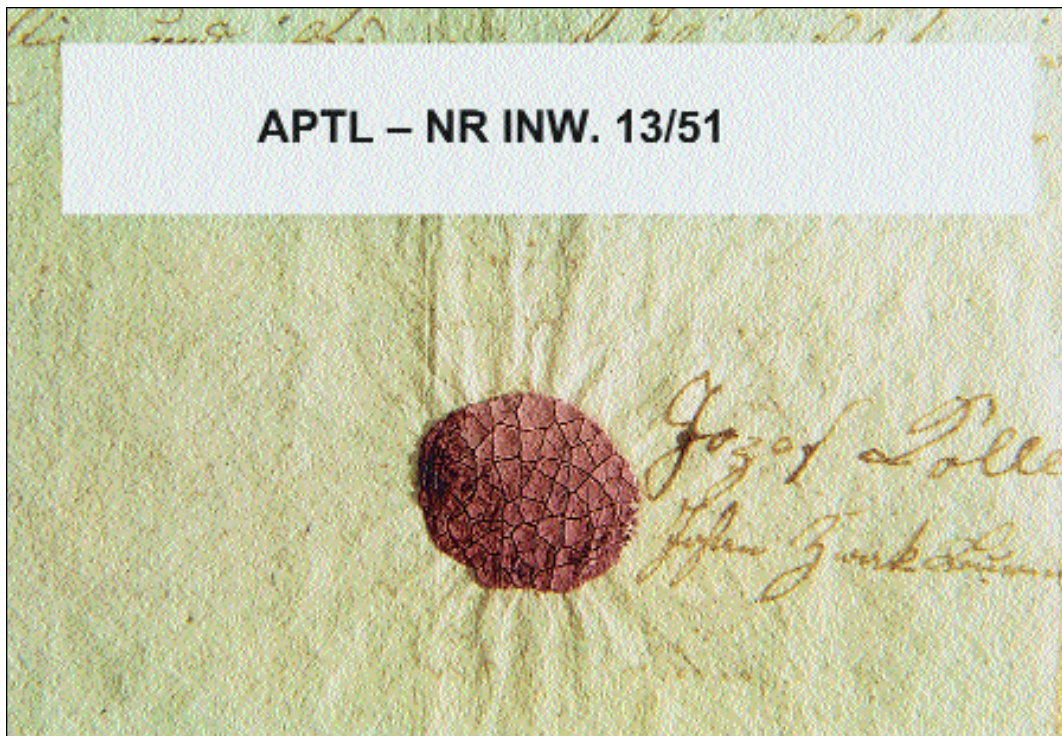
fot. 13-24

Bożena Orłowska i Joanna Ważyńska

Pierwsze doświadczenia zabezpieczania zbiorów XIX- i XX - wiecznych w Bibliotece Narodowej metodą laminacji Filmoplastem R firmy Neschen.

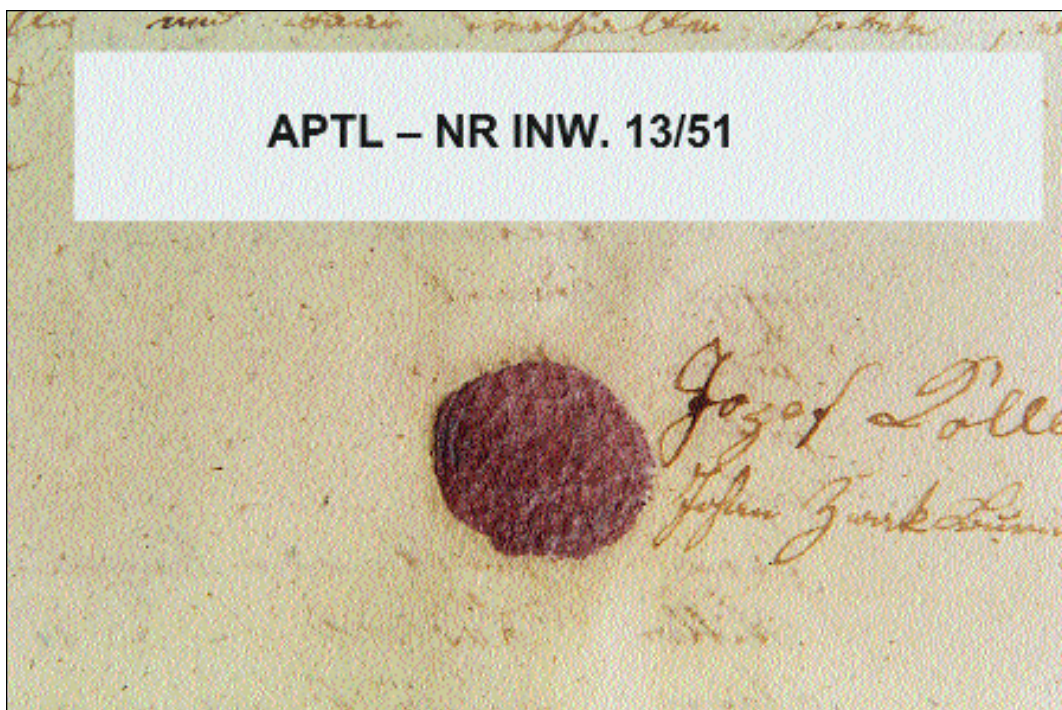

APTL – NR INW. 13/51

1. Grupa 3 – pieczęć przed koserwacją, zabezpieczona roztworem metylocelulozy

APTL – NR INW. 13/51

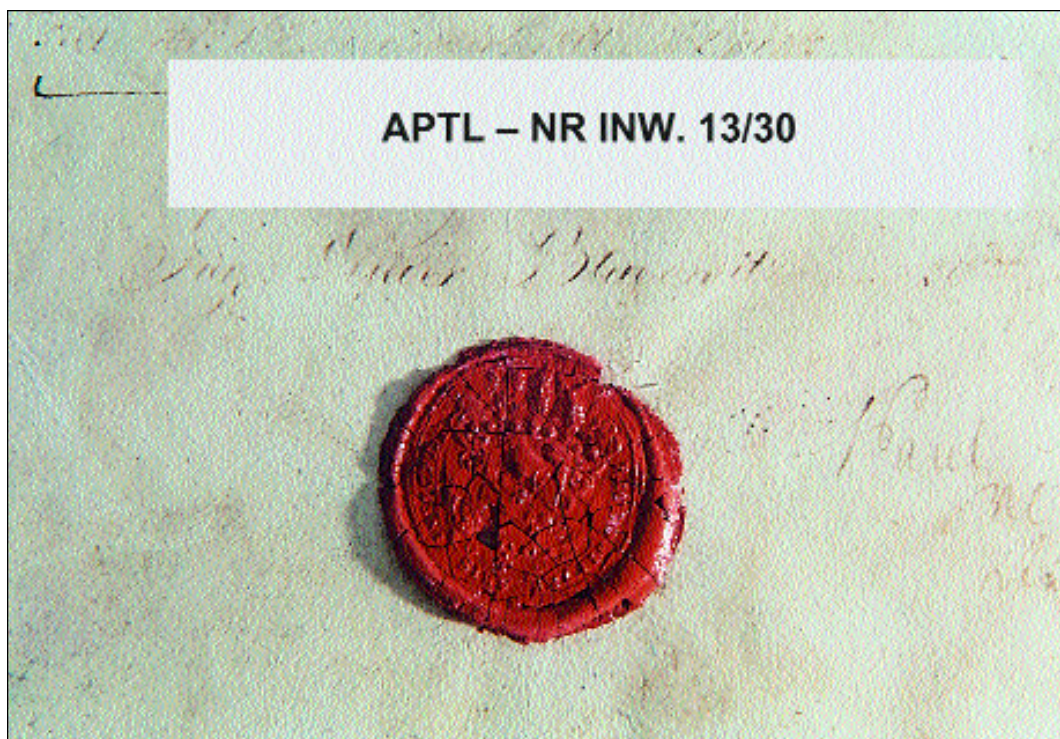
2. Grupa 3 – pieczęć po koserwacji przy użyciu roztworu metylocelulozy, ostłonięta bibułką japońską

APTL – NR INW. 13/30

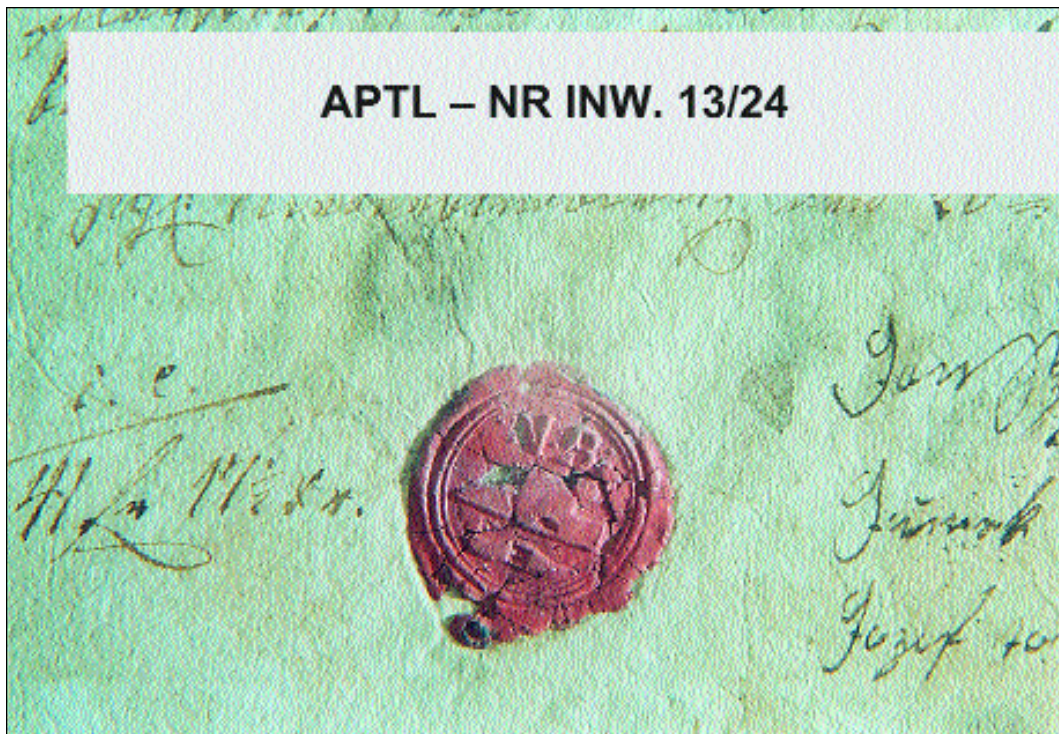

3. Grupa 4 – pieczęć przed koserwacją, zabezpieczona roztworem metylocelulozy

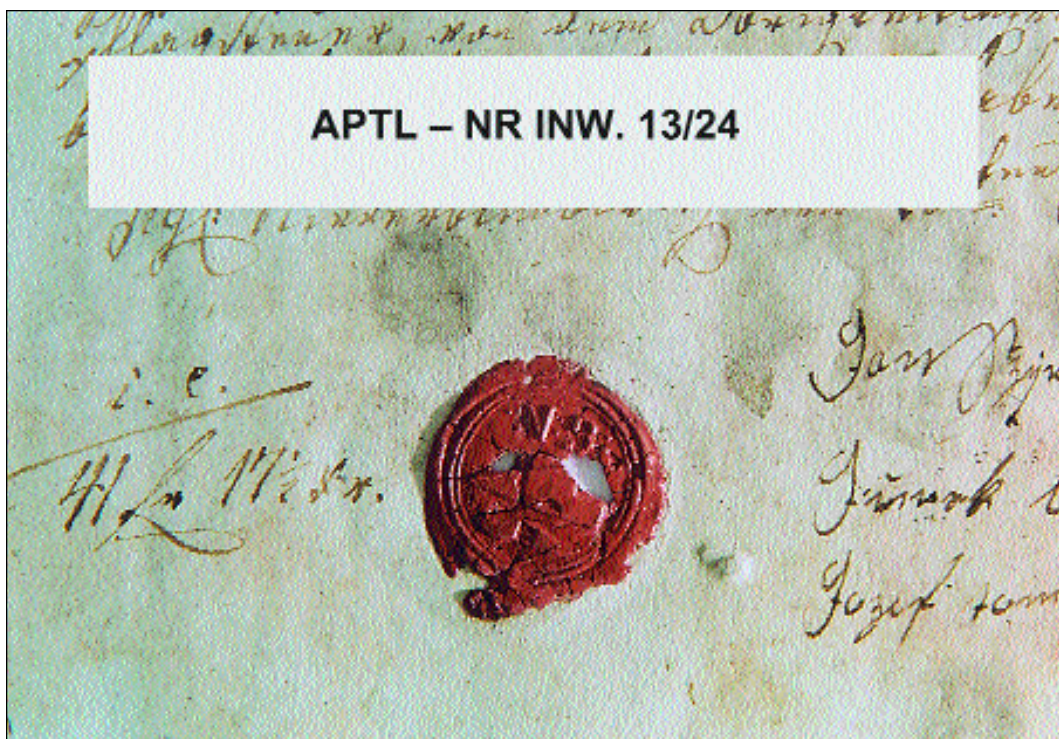
APTL – NR INW. 13/30

4. Grupa 4 – pieczęć po koserwacji przy użyciu gumy arabskiej

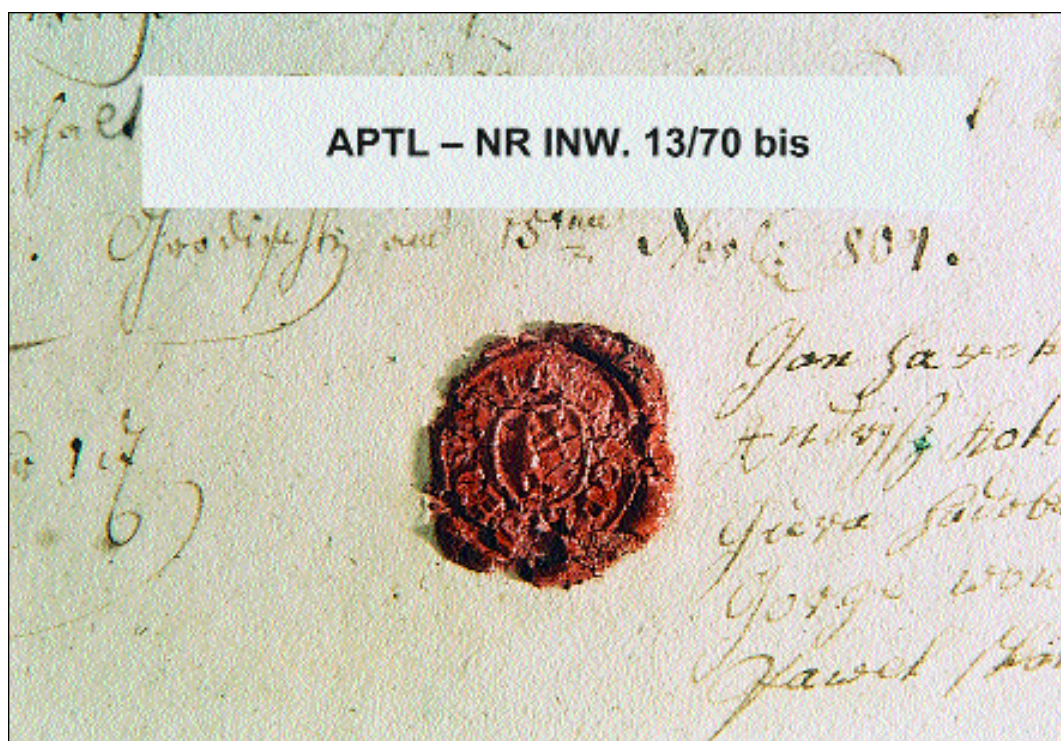
5. Grupa 4 – pieczęć przed koserwacją

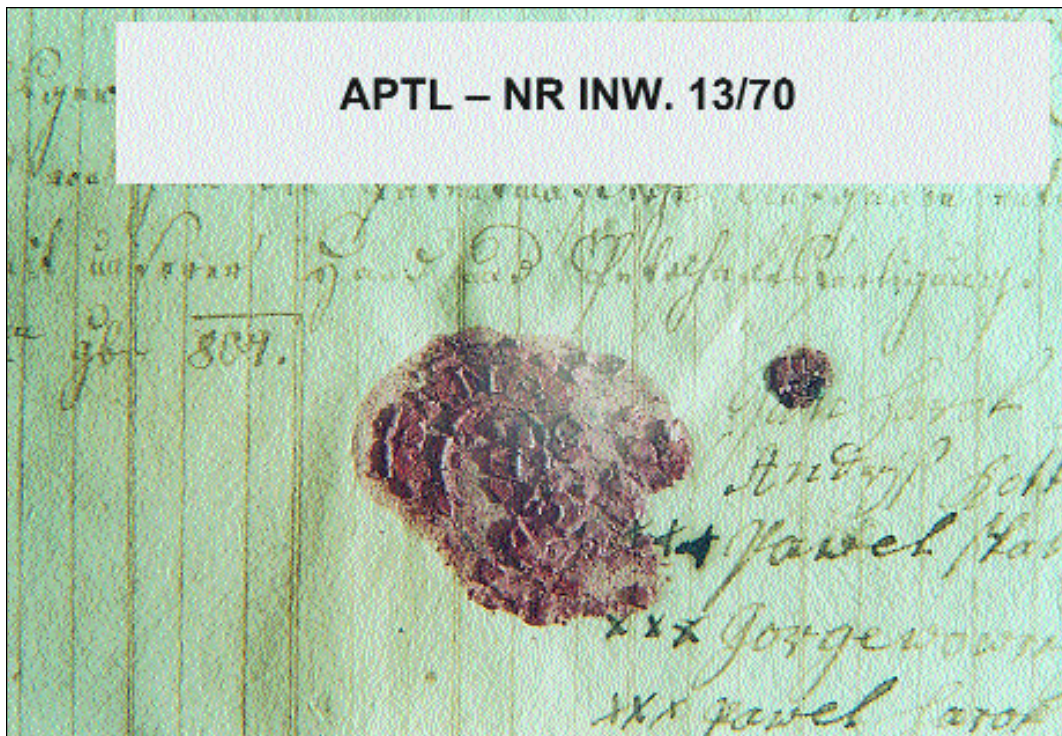
6. Grupa 4 – pieczęć po koserwacji przy użyciu roztworu Plextolu B 500

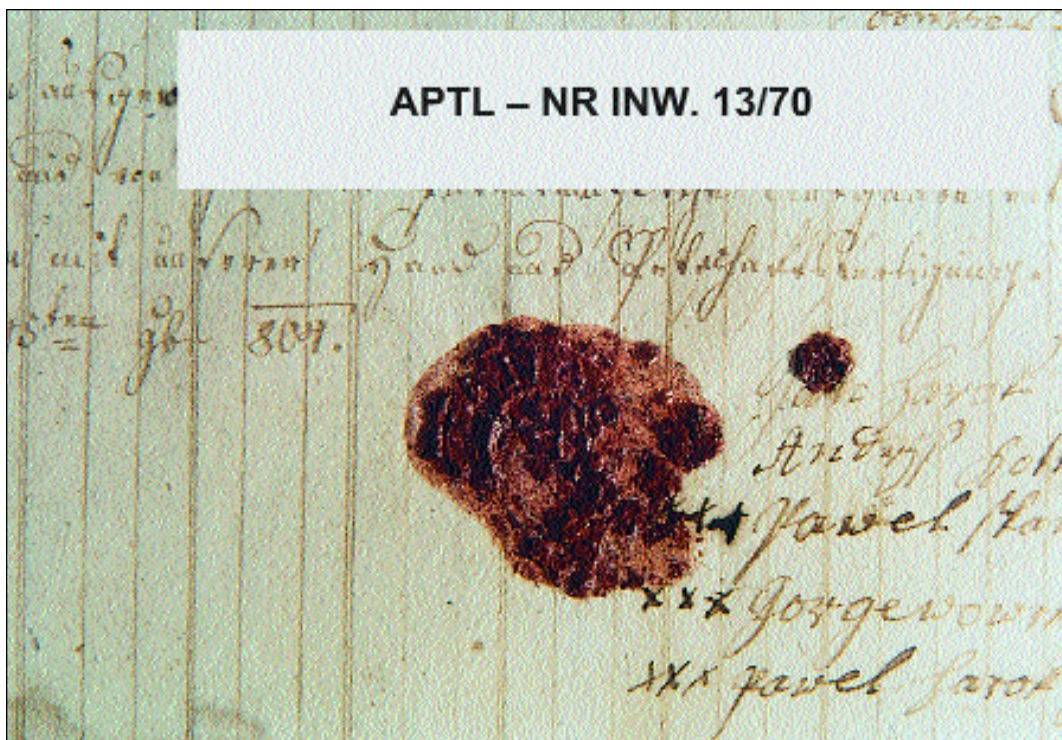
7. Grupa 4 – pieczęć przed koserwacją zabezpieczona roztworem Metylocelulozy

8. Grupa 4 – pieczęć po koserwacji przy użyciu roztworu Poraloidu B-72

9. Grupa 5 – pieczęć przed koserwacją, zabezpieczona roztworem metylocelulozy

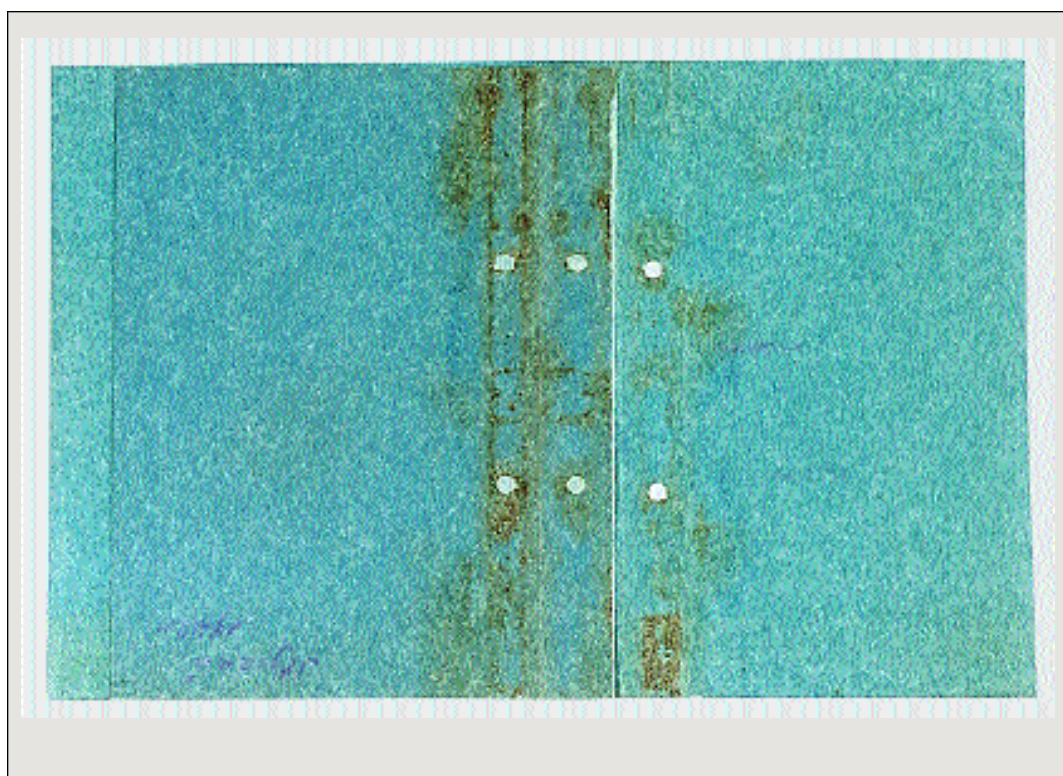
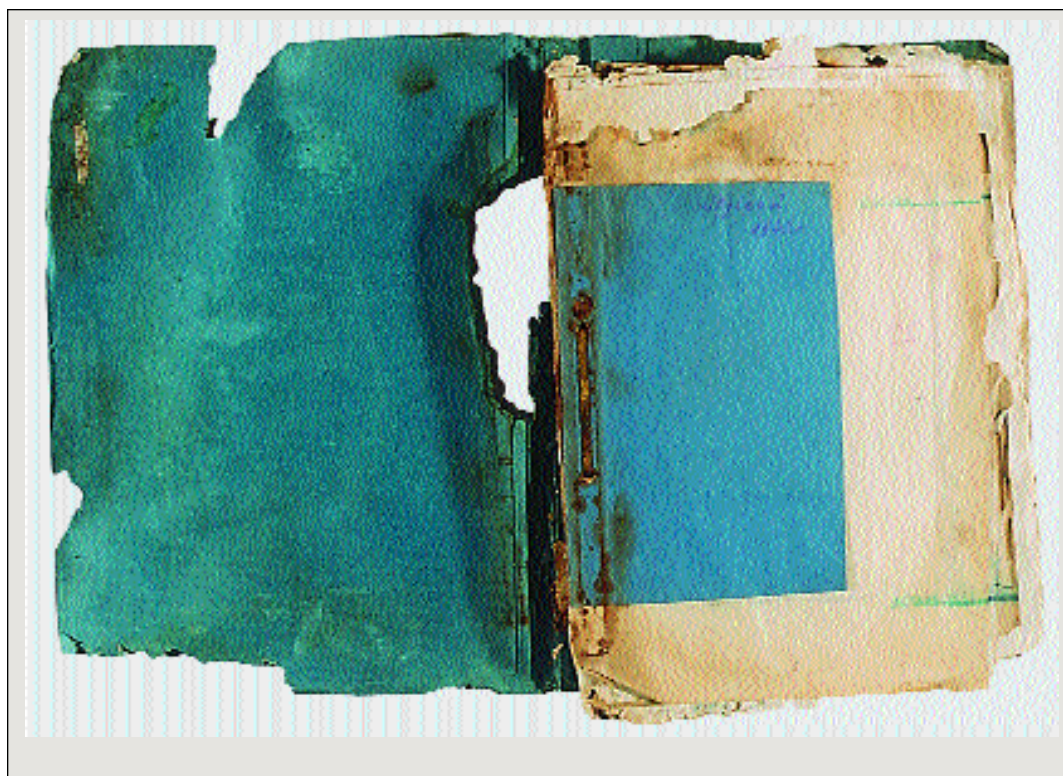
10. Grupa 5 – pieczęć po koserwacji przy użyciu roztworu Poraloidu B-72

11. Karol Szymanowski „3 kaprysy Paganiniego op”. sygn.
Mus 6001 cim – stan przed konserwacją

12. Stan po konserwacji

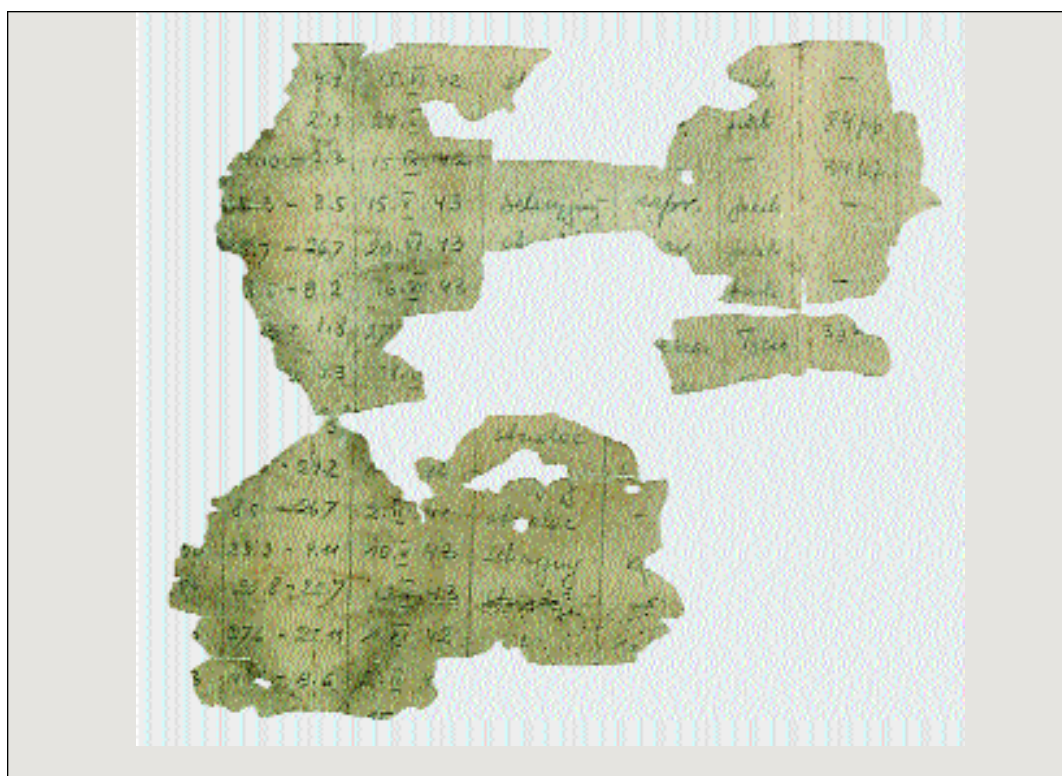

13.14. Dokumentacja 1125: Fragment Archiwum Okręgu Warszawskiego, akc.16575
A.6750/G.XX/III, stan przed i po konserwacji

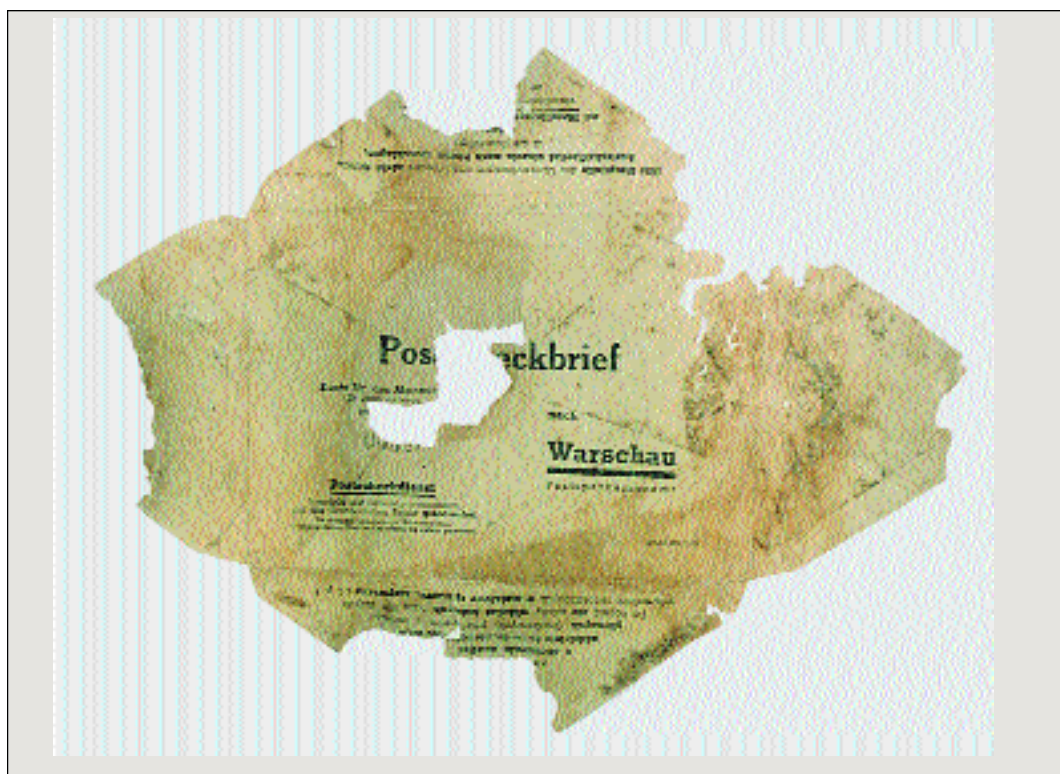

15.16. Dokumentacja 1125: Fragment Archiwum Okręgu Warszawskiego, akc.16575
A.6750/G.XX/III, stan przed i po konserwacji

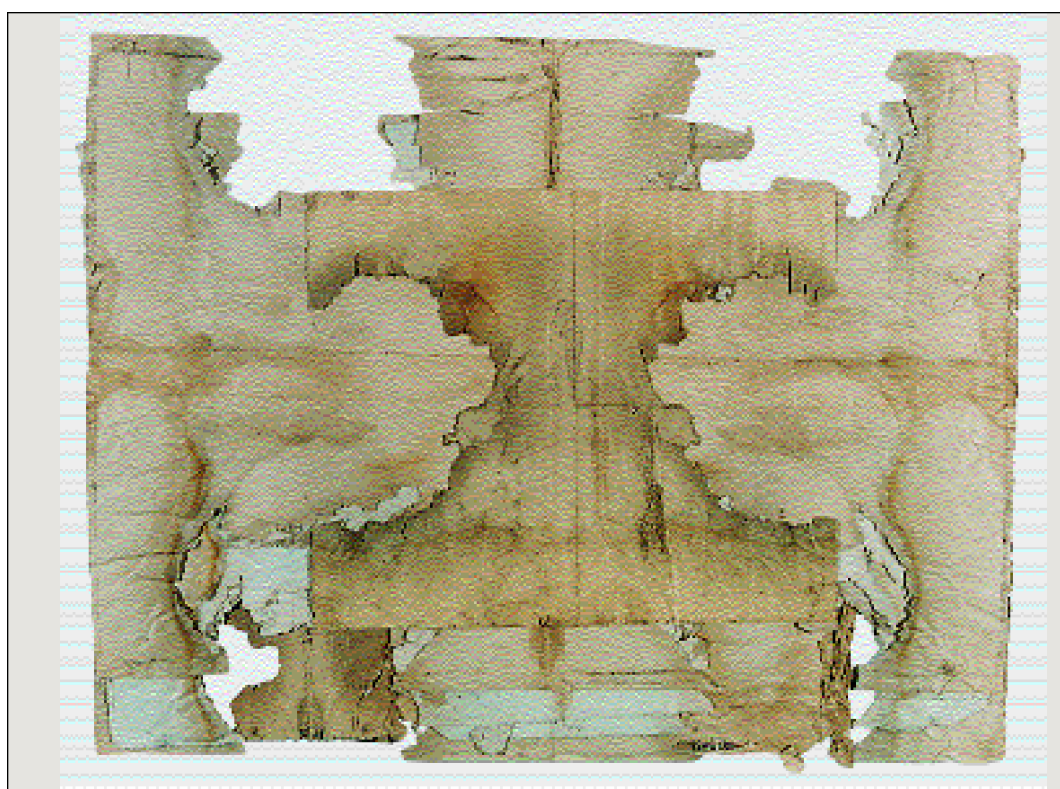
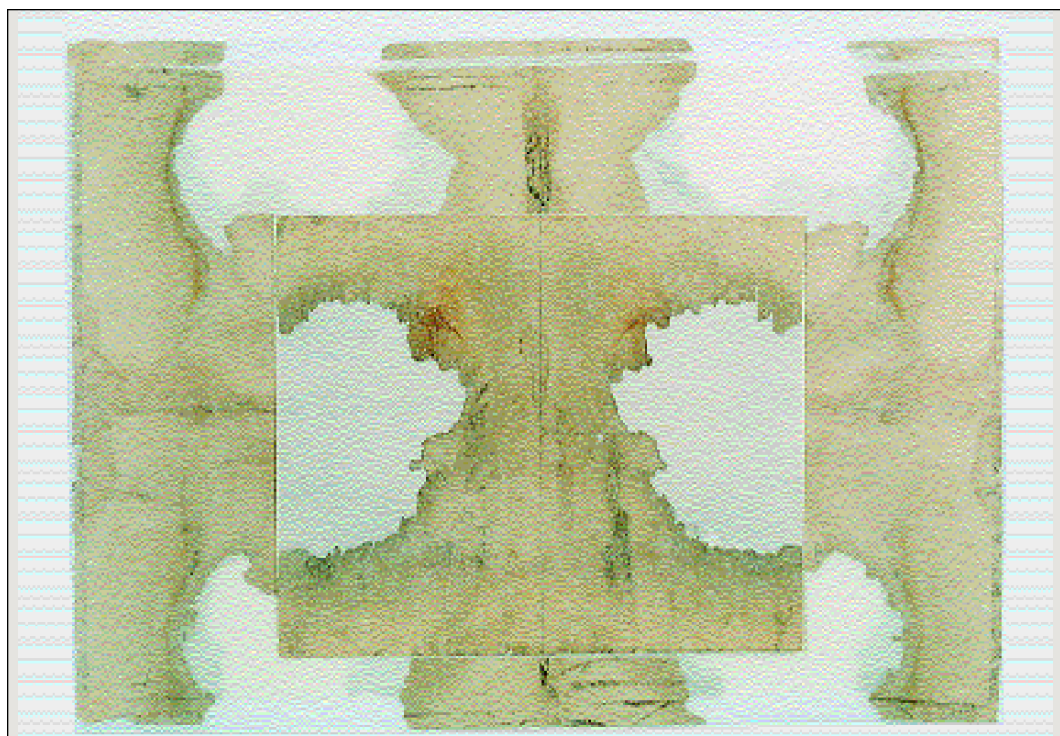

17. 18. Dokumentacja 1125: Fragment Archiwum Okręgu Warszawskiego, akc. 16575 A.6750/G.XX/III, stan przed i po konserwacji

19.20. Dokumentacja 1125: Fragment Archiwum Okręgu Warszawskiego, akc. 16575
A.6750/G.XX/III, koperta, stan przed i po konserwacji

21.22. Dokumentacja 1261: Materiały Dowództwa „Narocz”, akc. 13486, luźne karty maszynopisu – odwrocie, stan przed i po konserwacji

23. Podpis

24. Podpis